

Hier helpt geen dijk meer tegen

By **Leo Meyer**, www.nrc.nl

juni 2de, 2017

Leo Meyer is zelfstandig klimaatdeskundige. Hij onderhandelde namens Nederland over het Kyoto-protocol, een deeltwerking van het Klimaatverdrag.

De aankondiging van Trump om zich terug te trekken uit het Parijs-akkoord gaat als een schokgolf over de planeet. Maar er zijn nog geen tekenen dat andere landen zijn voorbeeld gaan volgen: China en EU komen gezamenlijk met een statement waarin ze de actie van Trump afwijzen. Ook de Indiase president Modi heeft aangekondigd het Parijs-akkoord te zullen uitvoeren, aangemoedigd door de snelle daling van de kosten van zonnestroom. De wereld lijkt de schok in eerste instantie wel op te kunnen vangen.

Maar wat heeft Trump bewogen? Hij had aangekondigd dat hij „veel geleerd” had over klimaat op de afgelopen G7 top op Sicilië, waar hij naar toe kwam „om te leren en slimmer te worden”. Het lijkt er niet op dat hij ook maar iets geleerd heeft over de feiten van klimaatverandering. Zijn besluit lijkt alleen gericht op consumptie door zijn eigen supporterssschare. De opwarming van de aarde en de gevolgen die ook de VS zullen treffen, laten hem koud. Maar daarmee belazert hij ook zijn eigen achterban: de kans op zwaardere cyclonen in de VS, neemt toe. En de aan de mijnwerkers beloofde werkgelegenheid komt er niet, want kolen kunnen niet concurreren met goedkoop gas en zonnestroom. Niemand heeft uiteindelijk baat bij zijn besluit.

Wel zal het nu nog moeilijker worden de toch al kwetsbare doelstelling van Parijs te halen. Die luidt: probeer de opwarming mondiaal tot 1,5 graden te beperken en blijf in ieder geval ruim beneden de 2 graden - gerekend vanaf eind 19e eeuw. De huidige toezeggingen van de landen die het Parijs-akkoord getekend hebben, zijn hiervoor onvoldoende en moeten volgens het akkoord in 2023 worden aangescherpt. Als de VS daar niet aan mee doet, zal die 1,5 graden-grens nog verder uit het zicht verdwijnen. In 2016 bedroeg de opwarming al 1,1 graad. Daar zal ook zonder extra broeikasgassen nog 0,3 graden bijkomen wanneer het tijdelijk koelende effect van de oceanen is uitgewerkt.

De acties van Trump kunnen leiden tot nog een extra 0,1 graad opwarming (De VS stoot ruim 15 procent van de broeikasgassen uit). Dat lijkt mondiaal gezien weinig maar lokaal kunnen de gevolgen veel verder strekken. De risico's op onomkeerbare gevolgen nemen toe bij ieder beetje temperatuurstijging. Meer droogte en hitte in Noord- en Midden-Afrika kunnen leiden tot nog grotere migratie naar Europa. Onrustbarend is ook een kans op het in zee glijden van grote massa's ijs van de Zuidpool. Door smeltwaterspleten in de ijsplaten en de opwarming door oceaanwater kan de rem er af gaan.

Het huidige Nederlandse beleid gaat nu uit van een 'worst case' van 1,20 meter zeespiegelstijging in 2100. Dat kunnen we met dijkverhoging nog wel oplossen. Maar volgens recent onderzoek zou dat wel 2 meter kunnen worden, en zelfs tot 15 meter kunnen stijgen in 2500. Dat betekent dat onze toekomstige generaties klimaatmigranten kunnen worden. Dat risico was er al, maar Trump doet daar een schep bovenop. Het is ook slecht nieuws voor de ontwikkelingslanden. Het Parijs-akkoord omvat een grote geldstroom (100 miljard dollar per jaar) voor de arme landen om gevolgen van klimaatverandering op te vangen en hun broeikasgas-uitstoot in te perken. Terugtrekking van de VS zal dit uiteraard frustreren.

Trump gaat tegen de stroom in maar hij zal de vergroening van de economie niet kunnen stoppen. Hij denkt over eventueel 'heronderhandelen' van het Parijs-akkoord, maar moet daarvoor alle landen mee zien te krijgen. Het is onwaarschijnlijk dat dat lukt. Het Parijs-akkoord zal ook zonder hem worden uitgevoerd en ook in de VS zullen staten, steden en bedrijven doorgaan met klimaatacties. Maar Nederland zal zich opnieuw moeten bezinnen op het wonen achter de dijken op lange termijn en - met de

EU - bezien wat de gevolgen zijn voor de rest van de wereld.